

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет психології
Кафедра загальної та клінічної психології

СИЛАБУС
нормативного освітнього компоненту

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ
підготовки Бакалавра
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми «Психологія»

Силабус освітнього компоненту
для денної форми навчання

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компоненту «Соціальна психологія» підготовки бакалавра, галузі знань 05 Соціально-поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньо-професійною програмою Психологія

Розробник: Федотова Тетяна Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної та клінічної психології, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: (проф. Вірна Ж.П.)

Силабус освітнього компоненту затверджено на засіданні кафедри загальної і клінічної психології

Протокол №5 від 27.12 2023 р.

Завідувач кафедри: проф. Журавльова О. В.

© Федотова Т.В., 2023 р.

I. Опис освітнього компоненту

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійно програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компоненту
Денна форма навчання	05 Соціально-поведінкові науки, 053 – Психологія, ОПП Психологія, Бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання – 1
		Семестр – 2-ий
		Лекції – 30 год.
		Практичні (семінарські) - 30 год.
		Лабораторні – 30 год.
ІНДЗ: немає		Індивідуальні – 0 год.
	Самостійна робота – 82 год.	
	Консультації – 8 год.	
	Форма контролю: іспит	
Мова навчання українська		

II. Інформація про викладача

ППП Федотова Тетяна Володимирівна

Науковий ступінь кандидат психологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри загальної і клінічної психології

Контактна інформація: мобільний телефон +380507575521; електронна адреса Fedotova.Tetiana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Консультації з навчальної освітнього компоненту проводяться протягом семестру щовівторка з 15.00 до 16.00 в кабінеті № 53А. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

III. Опис навчального компоненту

1. Анотація курсу:

Програма освітнього компоненту «Соціальна психологія» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія» підготовки бакалавра.

Предметом вивчення освітнього компоненту є категоріально-понятійний апарат соціальної психології, соціально-психологічні закономірності спілкування та взаємодії людей, специфіки функціонування великих і малих соціальних груп.

Програма навчальної освітнього компоненту складається з таких змістових модулів:

- ✓ Соціальна психологія як галузь психології. Соціально-психологічні проблеми особистості.
- ✓ Психологія спілкування.
- ✓ Соціальна психологія великих груп
- ✓ Малі групи в соціальній психології

2. Пререквізити

Вивчення освітнього компоненту пов'язано зі знаннями, які здобувачі освіти паралельно отримують під час засвоєння таких освітніх компонентів, як «Вступ до фаху», «Основи наукових досліджень», «Історія психології», «Загальна психологія. Психологія мотивації», «Психофізіологія».

Постреквізити

Знання та уміння, здобуті здобувачами освіти після вивчення освітнього компоненту «Соціальна психологія» потрібні для кращого вивчення освітніх компонентів «Клінічна психологія», «Вікова психологія», «Педагогічна психологія», «Патопсихологія», «Психологія особистості».

3. Мета і завдання навчальної освітнього компоненту

Метою викладання освітнього компоненту «Соціальна психологія» є формування та розвиток у здобувачів освіти соціально-психологічного мислення, уміння здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій взаємодії «особистість-суспільство», «особистість-соціальна група», «особистість-особистість».

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Соціальна психологія» є теоретична та практична підготовка здобувачів освіти із таких питань:

- системи уявлень щодо специфіки соціальної психології як науки (її предмета та завдань, зв'язку з іншими науками, кола методологічних проблем соціально-психологічних досліджень, історії формування соціально-психологічних ідей);
- соціально-психологічних закономірностей спілкування та взаємодії людей, розкриття соціально-психологічні механізмів, способів та засобів ефективного спілкування;
- соціально-психологічної структури особистості, проблеми соціалізації індивіда, специфіки формування особистості в колективі та поведінки в соціально значущих ситуаціях;
- вивчення основних теорій групового розвитку, стилів лідерства та керівництва у групах та колективах, соціально-психологічного клімату та його впливу на оптимізацію діяльності колективу;
- оволодіння методами соціально-психологічного вивчення великих і малих соціальних груп, діагностики рівня розвитку групи та характеру міжособистісних стосунків;
- становлення та стан практичної соціальної психології в Україні;
- сучасними галузями прикладної соціальної психології, напрямками розвитку фундаментальної соціально-психологічної науки.

4. Результати навчання (Компетентності)

Основним результатом навчання є знання та розуміння здобувачами освіти предметної області соціальної психології, здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та в ході реалізації професійної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність до адаптивної гнучкості як властивості приймати і пристосовуватись до зміни життєвих обставин, а також знаходити компроміс у вирішенні конфліктних ситуацій.

ЗК13. Здатність дотримуватися норм суб'єктних взаємин (уважність, підтримка, схвалення, співучасть і співпереживання) та вільно обмінюватися ідеями та оцінками.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

ФК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.

ФК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

ФК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

ФК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну відповідно до запиту.

ФК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики

ФК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ФК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності.

ФК13. Здатність збирати та інтерпретувати психодіагностичну інформацію з використанням діджитал-технологій і комунікацій та обирати інструментальні засоби для вирішення професійних завдань.

ФК14. Здатність до рефлексії власної діяльності з метою визначення її ефективності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. Структура навчальної освітнього компоненту

Структура освітнього компоненту представлена у вигляді таблиці 2 (денна форма навчання).

Таблиця 2

ДФН

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ	Лаб.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали*
Змістовий модуль I. Соціальна психологія як галузь психології. Соціально-психологічні проблеми особистості.							
Тема 1. Соціальна психологія як наукова дисципліна	10	2	4	-	4	-	РМГ/5 (за кожне практ.зан.)
Тема 2. Соціальна	16	2	2	2	10	-	ДС/5 (практ)+5

психологія особистості							(лабор)
Тема 3. Соціальне та асоціальне мислення особистості	5	-	2	2	-	1	ДС/5 (практ)+5 (лабор)
Тема 4. Соціально-психологічні аспекти соціалізації особистості	10	2	-	2	6	-	ДС/5 (лабор)
Тема 5. Соціально-рольова поведінка особистості	5	2	-	2	-	1	ДС/5 (лабор)
Разом за змістовим модулем 1	46	8	8	8	20	2	10 (Хсер за практичні+Хсер за лабораторні)
Змістовий модуль 2. Психологія спілкування							
Тема 6. Проблема спілкування в соціальній психології	12	4	-	2	6	-	ДС/5 (лабор)
Тема 7. Комунікативна складова спілкування	10	2	2	2	4	-	ДС/5 (практ)+5 (лабор)
Тема 8. Соціально-перцептивна складова спілкування	13	2	2	2	6	1	ДС/5 (практ)+5 (лабор)
Тема 9. Соціальна інтеракція в спілкуванні	13	2	2	4	4	1	ДС/5 (практ)+5 (кожне лабор.зан.)
Разом за змістовим модулем 2	48	10	6	10	20	2	10 (Хсер за практичні+Хсер за лабораторні)
Змістовий модуль 3. Соціальна психологія великих груп							
Тема 10. Великі групи в соціальній психології	5	2	-	-	2	1	ДС
Тема 11. Психологія великих організованих груп	16	2	4	2	8	-	ДС/5 (за кожне практ.зан.)+5 (лабор)
Тема 12. Психологія великих неорганізованих груп	5	2	-	-	2	1	ДС
Тема 13. Психологія масової поведінки. Масова поведінка в умовах пандемії Covid-19	12	-	4	-	8	-	РМГ/5 (за кожне практ.зан.)
Разом за змістовим модулем 3	38	6	8	2	20	2	10 (Хсер за практичні+Хсер за лабораторні)
Змістовий модуль 4. Малі групи в соціальній психології							
Тема 14. Психологія малих соціальних груп	8	2	2	2	2	-	ДС/5 (практ)+5 (лабор)
Тема 15. Лідерство та керівництво в малій групі	10	-	2	-	8	-	РМГ/5 (практ)

Тема 16. Динамічні процеси в малій групі	12	2	2	8	-	-	ДС/5 (практ)+5 (за кожне лабор.зан.)
Тема 17. Ефекти в малій групі	10	2	-	-	6	2	ДС
Тема 18. Основні напрями досліджень в соціальній психології. Вивчення моральної травми у військових та цивільних в умовах війни	8	-	2	-	6	-	ДС/5 (практ)
Разом за змістовим модулем 4	48	6	8	10	22	2	10 (Хсер за практичні+Хсер за лабораторні)
Види підсумкових робіт							Бал
Робота здобувачів освіти на практичних заняттях оцінюється Макс в 5 балів (Хсер за кожен Змістовий модуль (Макс 5 балів) x 4 ЗМ)							20 балів
Виконання усіх лабораторних робіт (Хсер за кожен Змістовий модуль (Макс 5 балів) x 4 ЗМ)							20 балів
Модульні контрольні роботи (МКР1+МКР2+МКР3+МКР4)							15+15+15+15=60
Усього годин	180	30	30	30	82	8	100
<p>Інше: здобувачі освіти, які пропустили заняття за умови об'єктивних причин (хвороба, навчальна мобільність, подвійний диплом, дуальна освіта, працевлаштування за фахом, міжнародне стажування тощо) мають можливість відпрацювати їх; за погодженням із викладачем їх навчання може відбуватись в онлайн форматі.</p> <p>Здобувачі освіти мають право отримати додаткові бали з освітнього компоненту (зараховується не більше 5 балів за вибором здобувача освіти):</p> <ul style="list-style-type: none"> - за публікацію у періодичному науковому виданні, яке включене до переліку фахових видань України (5 балів); - за призове місце на I або II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт) (5 балів); - за підвищення кваліфікації, проходження стажування чи тренінгових навчань тощо в обсязі не менше 54 годин за умови представлення відповідного документа в навчальний рік (3 бали); - за публікацію тез у збірнику матеріалів наукової конференції, науково-практичного семінару (2 бали); - за участь у науковій конференції із представленням сертифіката учасника (1 бал); - участь у професійних та/або громадських об'єднаннях за фахом, участь у наукових заходах кафедри загальної і клінічної психології (круглі столи, науково-практичні семінари, майстер-класи, вебінари тощо) (1 бал); - за виконання функцій (повноважень/обов'язків) старости групи, керівника студентського наукового товариства факультету/студентської проблемної групи або учасника наукової теми (проєкту)/студентської проблемної групи кафедри кафедри загальної і клінічної психології (1 бал). 							

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/

контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання (таблиця 3).

Таблиця 3

№ з/п	Тема
Змістовий модуль 1. Соціальна психологія як галузь психології. Соціально-психологічні проблеми особистості	
1	<p style="text-align: center;">Завдання 1</p> <p>I. Робота над поняттями з теми: соціальна психологія, «психологія народів», «психологія мас», теорія «інстинктів соціальної поведінки», «неокласична концепція організації або теорія людських відносин», «соціальна фасилітація», «соціальна інгібіція».</p> <p>II. Підготовка відповіді на питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Предмет соціальної психології, її структура та зв'язок з іншими науками. • Історія виникнення та становлення соціальної психології як науки. • Етапи розвитку соціальної психології: <ol style="list-style-type: none"> а) етап становлення соціально-психологічних знань – побудова перших соціально-психологічних теорій; б) експериментально-прикладний етап; в) експериментальний етап.
2	<p style="text-align: center;">Завдання 2</p> <p>I. Робота над поняттями: необіхевіоризм, когнітивізм, когнітивний дисонанс, психоаналіз, інтерперсональна поведінка, інтеракціонізм, роль, референтна група.</p> <p>II. Підготувати відповіді на питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назвіть основні теоретичні напрями соціальної психології. Дайте характеристику кожного з них. • Який теоретичний напрям є основою для теорії соціального научіння? • Розкрийте суть інтеракціоністської орієнтації та назвіть її теорії. • Когнітивістські моделі соціальної психології та її теорії. • Психоаналітична орієнтація та її теорії.
Змістовий модуль 2. Психологія спілкування	
3	<p style="text-align: center;">Завдання 3</p> <p>I. Робота над поняттями: спілкування, комунікація, між особистісне спілкування, імперативне спілкування, маніпуляційне спілкування, масове спілкування, контактна функція спілкування, функція впливу, функція розуміння, комунікативна сторона спілкування, інтерактивна сторона спілкування, перцептивна сторона спілкування.</p> <p>II. Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про спілкування та його функції. 2. Види міжособистісного спілкування та їх характеристики. 3. Поняття комунікативної сторони спілкування. Спілкування як обмін інформацією. 4. Структура комунікативного процесу. 5. Комунікативні бар'єри та способи їх подолання. 6. Рівні комунікації: вербальний і невербальний.
4	<p style="text-align: center;">Завдання 4</p> <p>I. Робота над поняттями: взаємодія (інтеракція), спільна групова діяльність,</p>

	<p>кооперація, згода, конкуренція, конфлікт, опозиція.</p> <p>II. Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтеракція як предмет психологічного дослідження. 2. Компоненти процесу взаємодії. Типи взаємодії. 3. Конфліктна взаємодія: поняття конфлікту, види конфлікту, структура та сигнали конфлікту. 4. Мистецтво залагодження конфліктів. <p>III. Виконати такі дослідження, зробити їх аналіз, статистичну та якісну обробку:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Розв'язання міжособистісних конфліктів. Методика «Стратегії залагодження конфліктів: до кого ми подібні?» // В. Джонсон Девід. Соціальна психологія / Девід В. Джонсон. – К. : Вид.дім «КМ Академія», 2003. – С.187. • Визначення типових способів реагування на конфліктну ситуацію (методика К. Н. Томаса) // Корнев М. Н. Соціальна психологія / М. Н. Корнев. – К., 1995. – С. 276).
5	<p style="text-align: center;">Завдання 5</p> <p>I. Робота над поняттями: соціальна перцепція, егоцентризм, ідентифікація, емпатія, рефлексія, каузальна атрибуція, стереотип, ефект ореолу, ефект первинності, ефект новизни.</p> <p>II. Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття соціальної перцепції, її зміст. 2. Механізми міжособистісного сприймання (процес розуміння іншої людини). 3. Ефекти міжособистісного сприймання. Вплив установки на соціальну перцепцію. 4. Інтерпретація причин поведінки іншої людини - явище каузальної атрибуції. Види та форми атрибуції. 5. Емоційна сторона міжособистісного сприймання – явище міжособистісної атракції. <p>III. Тематика рефератів та завдань по темі:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фактори соціальної привабливості. 2. Описати явище каузальної атрибуції. 3. Соціальна перцепція: психологічні характеристики. <p>IV. Виконати таке завдання: Який образ виникає у вашому уявленні, коли говорять про : 1) депутата Верховної Ради; 2) українського бізнесмена; 3) викладача вищої школи; 4) бомжа, журналіста, шахтаря, пенсіонера? Запишіть, на ваш погляд, найбільш характерні риси стереотипного образу представників названих груп і професій. Пригадайте серед своїх добрих знайомих тих, хто належить до названих соціальних груп. Оцініть, наскільки існуючий у вашій уяві образ конкретної людини збігається зі стереотипними уявленнями про цю групу. Які схожі характеристики ви виявили в першому та другому образах? Чим, на вашу думку, можна пояснити не збігання?</p>
6	<p style="text-align: center;">Завдання 6</p> <p>I. Робота над поняттями: особистість, соціалізація, статус, авторитет, престиж, позиція особистості, роль, установка, ціннісні орієнтації, соціальна установка.</p> <p>II. Підготувати відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-психологічна структура особистості. 2. Проблема соціалізації індивіда. 3. Особистість у структурі групових відносин. 4. Соціальна установка, її структура та функції.

Змістовий модуль 3. Соціальна психологія великих груп	
7	<p style="text-align: center;">Завдання 7</p> <p>I. Уміти визначати такі поняття та терміни: група, велика соціальна група, публіка, аудиторія, натовп, етнічна група, менталітет.</p> <p>II. Підготувати відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Головні характеристики великих соціальних груп. 2. Психологічні особливості етнічних груп. 3. Поняття нестійкої групи та види тимчасових неорганізованих груп. 4. Поняття колективного несвідомого. К.Г.Юнг про психологію несвідомого.
8.	<p style="text-align: center;">Завдання 8</p> <p>I. Робота над поняттями: соціальні класи, ментальність, національний характер, національна самосвідомість, етнічний стереотип, паніка.</p> <p>II. Підготувати відповіді на запитання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стокгольмський синдром 2. Лімський синдром. 3. Парадокс Лап'єра
Змістовий модуль 4. Малі групи в соціальній психології	
9	<p style="text-align: center;">Завдання 9</p> <p>I. Уміти визначати терміни та поняття: група, мала соціальна група, формальна та неформальна група, референтна група, групова динаміка, конформізм та конформність, групові норми, «мозковий штурм».</p> <p>II. Підготувати відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мала група та історія її досліджень. 2. Поняття про групову динаміку, її процеси та механізми. 3. Групові норми і нормативна поведінка. 4. Дослідження нормативного впливу групової більшості та групової меншості. 5. Проблема групової згуртованості та міжособистісної сумісності. 6. Проблема групової спрацьованості. 7. Поняття команди. Основні етапи командотворення.
10	<p style="text-align: center;">Завдання 10</p> <p>I. Уміти визначати такі поняття та терміни: лідер, лідерство, керівник, керівництво, стиль лідерства, демократичний лідер, авторитарний лідер, ліберальний лідер.</p> <p>II. Підготувати відповіді на питання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягають відмінності між лідером і керівником? 2. Дайте характеристику стилям лідерства та керівництва. 3. Яким чином лідери впливають на інших? Охарактеризуйте тактики впливу. 4. Моделі керівництва та різновиди влади, які може використовувати керівник для впливу на підлеглих.
11	<p style="text-align: center;">Завдання 11</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Обґрунтуйте важливість соціальної психології для розв'язання проблем та практичного використання соціально-психологічних знань у сучасному житті. 2. Зміст та важливість психологічної служби у закладах освіти. 3. Соціально-психологічні проблеми служб сім'ї. 4. Соціально-психологічні проблеми реклами як засобу масової комунікації.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Для системного засвоєння освітнього компоненту необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота здобувачів освіти в усіх видах і формах її організації: лекції, лабораторні заняття, консультації, самостійна робота.

Контроль успішності здобувачів освіти здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Обов'язковим є відвідування (онлайн/офлайн) навчальних занять; активність здобувачів освіти під час лабораторних занять; своєчасне виконання лабораторних робіт та завдань самостійної роботи; відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях; за погодженням із викладачем їх відпрацювання може відбуватись в онлайн формі.

Здобувачам освіти може бути зараховано результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#), і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Здобувачі освіти мають право отримати додаткові бали (зараховується не більше 5 балів за вибором здобувачів освіти):

- за публікацію у періодичному науковому виданні, що включене до переліку фахових видань України (5 балів);
- за призове місце на I або II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт) (4 та 5 балів, відповідно);
- за підвищення кваліфікації, проходження тренінгових навчань тощо в обсязі не менше 54 годин за умови представлення відповідного документа в рік навчання (5 балів);
- за публікацію тез у збірнику матеріалів конференції (3 бали);
- за участь у конференції (доповідь без подання до друку тез) із представленням сертифіката учасника (2 бали);
- діяльність за спеціальністю у формі участі у професійних та/або громадських об'єднаннях (2 бали);
- за виконання функцій (повноважень, обов'язків) старости групи, керівника студентського наукового товариства факультету/студентської проблемної групи або учасника наукової теми (проєкту)/студентської проблемної групи кафедри (1 бал).

Підтвердження подається здобувачем освіти викладачеві курсу не пізніше ніж за 10 днів до дати останнього заняття з дисципліни. При цьому здобувач освіти у встановлені терміни подає заяву на ім'я декана та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету з урахуванням [Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній](#)

[освіті ВНУ імені Лесі Українки.](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті й оцінюється в діапазоні від 0 до 5 балів. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих навичок під час виконання завдань. Критерії поточного оцінювання знань здобувачів залежать від: повноти розкриття питання, цілісності, системності, вміння формулювати висновки тощо. Якщо студент не виступав на практичному занятті/не виконував заплановані письмові роботи чи не підготувався до нього його активність оцінюється в 0 балів. Здобувач освіти має підготуватися до всіх практичних занять й виступити не менше, ніж на їх 2/3.

За підготовку та активність на практичних заняттях кожного змістового модуля виводиться середнє арифметичне (Макс 5 балів). Загалом сукупно за усі практичні заняття чотирьох змістових модулів здобувачі освіти можуть набрати максимум 20 балів.

Кожна лабораторна робота оцінюється від 0 до 5 балів залежно від: ґрунтовності виконаного завдання, вміння формулювати висновки, акуратності оформлення письмового завдання. Виконання усіх лабораторних робіт є обов'язковим. Загалом сукупно за усі лабораторні заняття чотирьох змістових модулів здобувачі освіти можуть набрати максимум 20 балів.

Модульні контрольні роботи (4 модульних контрольних роботи згідно виокремлених змістових модулів) є складовими поточного контролю і здійснюються шляхом тестування. Кожна модульна контрольна робота містить 15 тестових питань, правильна відповідь на кожне запропоноване питання оцінюється 1 балом. Тобто максимально за кількість балів за вірно виконану модульну контрольну роботу – 15 балів.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Несвоєчасне виконання завдання.

Здобувач освіти, що з певних причин не відвідує лекції, зобов'язаний аргументувати свою відсутність і представити конспект пропущеного заняття. Якщо здобувач освіти відсутній на лабораторному занятті, то, залежно від виду завдань, передбаченого освітнім компонентом, він проходить усне опитування на пропущену тематику або демонструє навички роботи, що їх передбачено відповідним видом діяльності.

За умови участі здобувача освіти у навчанні з елементами **дуальної освіти** передбачено можливість самостійного опрацювання матеріалів навчальних занять протягом одного дня на тиждень та зарахування їхніх результатів до загальної кількості балів поточного контролю.

- *Процедура оскарження результатів контрольних заходів.*
- Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його

буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в онлайн формі (за погодженням з кафедрою).

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (опрацювання завдань лабораторної роботи, написання модульної контрольної роботи тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету. Перевірка робіт на академічну доброчесність в університеті здійснюється з допомогою системи Strike Plagiarism.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів.

Студенти мають можливість порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що його буде розглянуто згідно із заздалегідь визначеними процедурами у ЗВО (див. [Положення про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ВНУ імені Лесі Українки](#), пункт 5 «ВРЕГУЛЮВАННЯ КОНФЛІКТІВ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ»).

- **Дотримання правил навчальної етики та академічної доброчесності:**

- Дотримання академічної доброчесності, згідно Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки, здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

- Основні види відповідальності здобувачів освіти за порушення академічної доброчесності (ч. 6 статті 42 Закону України «Про освіту»):

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування з університету (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту);
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 5 балів). Перескладання відбувається із дозволу кафедри за наявності поважних причин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модульних контрольних робіт (тестування) відбувається за наявності поважних причин (лікарняний, навчання за програмою подвійного диплому тощо).

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

За згодою здобувача освіти екзамен може бути виставлений «автоматом» згідно балів, які він набрав під час виконання усіх видів завдань поточного оцінювання (таблиця 2) та виконаних модульних контрольних робіт, за умови, що відповідний результат є не меншим за 75 балів.

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- ✓ поточне оцінювання згідно суми набраних балів за: практичні та лабораторні заняття (максимум 40 балів);
- ✓ чотирьох модульних контрольних робіт (максимум 60 балів, тобто по 15 балів кожна МКР).

У разі, якщо здобувач освіти претендує на вищу оцінку, він здає усний екзамен. Тоді на екзамен виносяться основні питання курсу, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати знання, отримані під час вивчення освітнього компоненту.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Розкрийте сутність соціальної психології як науки та її функції.
2. Дайте визначення об'єкту соціальної психології. Охарактеризуйте підходи у визначенні предмету соціальної психології
3. Охарактеризуйте галузі соціальної психології та її зв'язок із іншими науками.

4. Охарактеризуйте такі соціально-психологічні концепції: психологію народів, теорію інстинктів соціальної поведінки, психологію мас.
5. Охарактеризуйте метод спостереження в соціальній психології.
6. Розкрийте сутність методу експерименту: його особливостей, етапів та видів.
7. Охарактеризуйте метод вивчення документів та метод «контент-аналізу».
8. Охарактеризуйте метод опитування та його різновиди.
9. Розкрийте сутність методу тестування в соціальній психології. Охарактеризуйте види тестів.
10. Розкрийте сутність методу соціометрії та референтометрії.
11. Охарактеризуйте програму та етапи проведення соціально-психологічного дослідження.
12. Дайте визначення поняттю «особистість». Охарактеризуйте основні підходи у визначенні та етапи дослідження особистості в соціальній психології.
13. Розкрийте сутність поняття «соціалізація» в соціальній психології.
14. Розкрийте сутність асоціальних проявів особистості.
15. Розкрийте сутність сфер, форм реалізації та інститутів соціалізації.
16. Охарактеризуйте стадії соціалізації.
17. Охарактеризуйте соціально-психологічні механізми соціалізації.
18. Розкрийте сутність понять: «соціальна диференціація», «соціальна мобільність» та «соціальний ліфт».
19. Дайте визначення статусно-рольовим характеристикам особистості: «соціальний статус», «авторитет», «престиж», «позиція».
20. Дайте визначення поняттю «соціальна роль». Розкрийте сутність нормативної структури виконання та класифікацію соціальних ролей.
21. Дайте визначення поняттю «соціальна установка». Охарактеризуйте компоненти соціальної установки.
22. Дайте визначення поняттю «соціальний стереотип». Розкрийте причини стереотипізації.
23. Дайте визначення поняттю «соціальна ідентичність», охарактеризуйте види соціальної ідентичності.
24. Дайте визначення поняттю «спілкування» в соціальній психології. Охарактеризуйте функції спілкування.
25. Охарактеризуйте види спілкування та різновиди ділового спілкування.
26. Дайте характеристику засобам спілкування. Охарактеризуйте вербальні засоби спілкування.
27. Охарактеризуйте невербальні засоби спілкування.
28. Дайте характеристику соціально-психологічним механізмам спілкування.
29. Дайте визначення поняттю «комунікація». Охарактеризуйте види комунікації.
30. Розкрийте структуру комунікативного процесу. Охарактеризуйте види комунікативних шумів.
31. Назвіть чинники ефективності впливу в комунікативному процесі.
32. Охарактеризуйте сутність соціально-перцептивної сторони спілкування.

33. Охарактеризуйте такі соціально-перцептивні механізми: «ідентифікація», «еґоцентризм», «рефлексія».
34. Охарактеризуйте такі соціально-перцептивні механізми: «емпатія», «стереотипізація», «каузальна атрибуція», «фундаментальна помилка атрибуції».
35. Охарактеризуйте ефекти соціальної перцепції.
36. Дайте загальну характеристику поняттю «соціальна інтеракція». Розкрийте сутність стратегій соціальної взаємодії.
37. Охарактеризуйте теорії міжособистісної взаємодії.
38. Дайте визначення поняттю «соціальна група». Розкрийте сутнісні особливості та соціально-психологічні параметри соціальної групи.
39. Дайте визначення поняттю «велика соціальна група». Наведіть класифікацію великих соціальних груп.
40. Розкрийте структуру та особливості функціонування великих груп.
41. Дайте визначення поняттю «натовп». Наведіть класифікацію натовпу.
42. Охарактеризуйте форми масової поведінки.
43. Охарактеризуйте етапи формування натовпу.
44. Охарактеризуйте механізми впливу під час масових акцій.
45. Розкрийте психологічні особливості класів.
46. Розкрийте такі психологічні особливості етнічної спільноти: ментальність, національний характер та національна самосвідомість.
47. Розкрийте такі психологічні особливості етнічної спільноти: етнічні стереотипи, явище етноцентризму.
48. Розкрийте сутність та зміст поняття «мала соціальна група». Дайте класифікацію малих соціальних груп.
49. Наведіть психологічні характеристики малої групи. Охарактеризуйте структуру взаємин малої соціальної групи.
50. Дайте визначення поняттю «групова динаміка». Охарактеризуйте механізми групової динаміки.
51. Визначить фактори виникнення та механізми розвитку масової паніки.
52. Окресліть шляхи попередження та ліквідації паніки.
53. Розкрийте особливості групової поведінки у сучасному урбаністичному середовищі.
54. Визначить особливості моди як соціокультурного феномену.
55. Визначить специфіку формування та поширення модних орієнтирів під впливом ЗМІ.
56. Визначить специфіку, причини захоплення та проблеми інтернет-спілкування.
57. Окресліть проблему співвідношення вербальної та невербальної поведінки особистості в спілкуванні.
58. Визначить проксеміко-кінеститичні патерни в спілкуванні.
59. Визначить особливості явища атракції.
60. Розкрийте специфіку територіальної близькості як детермінанти дружніх стосунків.

61. Розкрийте особливості впливу фізичної привабливості на формування дружніх стосунків.
62. Розкрийте сутність концепції Р.Стернберга щодо проблеми кохання в соціальній психології.
63. Розкрийте особливості підтримки близьких взаємин людьми.
64. Окресліть шляхи попередження виникнення та ліквідації чуток.
65. Визначить причини виникнення та особливості викривлення чуток в соціальному середовищі.
66. На прикладі експериментальних досліджень розкрийте вплив меншості на групу.
67. Розкрийте сутність явища соціальної фасилітації.
68. Розкрийте особливості групової згуртованості та міжособистісної сумісності.
69. Розкрийте відмінності у поведінці вождя та індивіда в масі/натовпі.
70. Розкрийте відмінності між лідерством та керівництвом.
71. Розкрийте сутність явища соціальної ідентифікації та конформізму.
72. На прикладі експериментальних досліджень С.Мілграма розкрийте особливості підпорядкування особистості іншим.
73. Визначить особливості конформної поведінки особистості на прикладі експериментальних досліджень С.Аша та М.Шеріфа.
74. Розкрийте особливості явища групової поляризації.
75. Визначить особливості явища групомислення.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

- ✓ поточне оцінювання згідно набраної суми балів за: практичні і лабораторні заняття (максимум 40 балів);
- ✓ чотирьох модульних контрольних робіт (максимум 60 балів, тобто по 15 балів кожна МКР).

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компоненту

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–8	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям

1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перекладання
------	--------------	----	------------------------

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Обов'язкова література

1. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів освіти з освітнього компоненту «Соціальна психологія» підготовки бакалавра, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності 053 «Психологія», за освітніми програмами «Психологія», «Практична психологія» / Федотова Т.В. Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2018. 24 с.
2. Москаленко В. В. Соціальна психологія : [підручник]. К. : Центр навч. л-ри, 2005. 624 с.
3. Москаленко В. В. Соціальна психологія : [підручник]. Вид. 2-ге, випр. та допов. К. : Центр навч. л-ри, 2008. 688 с.
4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія [підручник]. У 2-х кн. Кн.1. Соціальна психологія особистості і спілкування. К. : Либідь, 2004. 574 с.
5. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія [підручник]. У 2-х кн. Кн.2. Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. К. : Либідь, 2006. 560 с.
6. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ : Талком, 2018. 580 с.
7. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
8. Соціальна психологія: тестові питання для самостійної підготовки здобувачів освіти / Тетяна Володимирівна Федотова. Луцьк : ПП Іванюк В.П. 2020. 70 с.

Додаткова література:

1. Корольчук М. С., Осьодло В. І. Психодіагностика : [навч. посіб. для здобувачів освіти вищих навч. закл.] за ред. М. С. Корольчука. К. : Ельфе, Ніка-Центр, 2007. 400 с.
2. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики. Тернопіль : Карт-бланш, 2005. 406 с.
3. Мельничук О.Б. Психологічна діагностика. Навч. посібник. ФОП Піча Ю.В., Київ, 2018, 316 с.
4. Моргун В.Ф., Тітов І.Г. Основи психологічної діагностики. Київ : Слово, 2012. 464 с.
5. Морозов С. М., Музичко Л. В., Тімакова А. В. Психодіагностика. Тести. Методика та практика застосування. Київ : ІПО КНУ ім. Тараса Шевченка, 2004. 220 с.
6. Психологія особистості / [за ред. П. П. Горностая, Т. М. Титаренко]. К. : Рута, 2001. 320 с.
7. Федотова Т.В., Кульчицька А.В. Особливості взаємозв'язку між конструктом професійного вигорання та проявом агресивних форм поведінки особистості.

- Психологічні перспективи*. Випуск 34. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2019. С. 80-93. (Index Copernicus) <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2019-34-80-93>
8. Федотова Т.В., Малімон Л.Я. Особливості вияву емоційно-вольового компоненту самоефективності в старшому шкільному віці. *Психологічні перспективи*. Випуск 35. Луцьк : СНУ імені Лесі Українки, 2020. С. 135-147. (Index Copernicus) <https://doi.org/https://doi.org/10.29038/2227-1376-2020-35-135-147>
  9. Федотова Т.В., Кульчицька А.В. Особливості вияву когнітивно-стильових характеристик та креативності в публічних службовців. *Психологічні перспективи*. Випуск 36. Луцьк : ВНУ імені Лесі Українки, 2020. С. 208-224 (Index Copernicus) <https://doi.org/10.29038/2227-1376-2020-36-208-224>
  10. Федотова Т.В., Борейко Ю. Г, Кулакевич М. А. Церква і пандемія COVID-19 в Україні: вакцинація як виклик. *Софія. Гуманітарно-релігійнознавчий вісник*. 2022. № 1 (19). С. 12–15.
  11. Федотова Т.В. Проблема переживання самотності особистістю в умовах військових дій (на прикладі емпіричного дослідженні студентів-психологів). *Наукові перспективи (Серія «Державне управління», Серія «право». Серія «Економіка» Серія «Медицина», Серія «Педагогіка», Серія «Психологія»)*. Випуск №5(23). 2022. С. 551-563.
  12. Федотова Тетяна Суб'єктивне благополуччя як показник психічного здоров'я особистості. *Психічне здоров'я працівників державних установ [текст] : монографія / Д. П. Власюк, Л. В. Засекіна, О. В. Кихтюк та ін. / за заг. ред. Л. В. Засекіної, А. В. Кульчицької. – Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 43-58.*
  13. Федотова Тетяна Акмеологічна орієнтація особистості. *Соціально-психологічна компетентність персоналу у сфері публічного управління [Текст] : монографія / кол. авт. : О. В. Лазорко, О. В. Кихтюк, А. В. Кульчицька [та ін.]; за заг. ред. О. В. Лазорко, Т. В. Федотової. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С. 40-57.*
  14. Федотова Т.В., Кульчицька А.В., Мудрик А.Б., Соловей-Лагода О.В. *Соціально-психологічний тренінг: теорія та практика [Текст] : навч. посіб. / Луцьк : Вежа-Друк, 2020. 168 с.*
  15. Федотова Т.В., Борейко Ю. Г. Вияв альтруїстичних тенденцій в старшокласників з різним рівнем довіри. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія». Серія «Медицина»)*. Випуск 7(12). Київ, 2022. С. 613-624 (Index Copernicus)
  16. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування : [навч. посіб.]. К. : ВД «Професіонал», 2004. 304 с.
  17. Larysa Zasiiekina, Tetiana Pastryk, Mariia Kozihora, Tetiana Fedotova, Serhii Zasiekin [Cognition, Emotions, and Language in Front-Line Healthcare Workers: Clinical and Ethical Implications for Assessment Measures](https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-1-8-25). *PSYCHOLINGUISTICS*. 2021, 30(1). P. 8-25 (Індекс VofS) <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2021-30-1-8-25>

18. Yurii Boreiko, Tetiana Fedotova Covid-19 Pandemic as an Extreme Event: Effects, Reactions, Consequences. EUROPEAN JOURNAL OF TRANSFORMATION STUDIES. 2021. Vol.9, №2. P. 125-142.
19. Larysa Zasiakina, Oleg Kokun, Mariia Kozihora, Tetiana Fedotova, Olena Zhuravlova, Martha Bojko A Concept Analysis of Moral Injury in Ukrainian National Guard Service Members' Narratives: A Clinical Case Study. East European Journal of Psycholinguistics. 2022, 9 (1). P. 296-314 (VofS)
<https://doi.org/10.29038/eejpl.2022.9.1.zas>